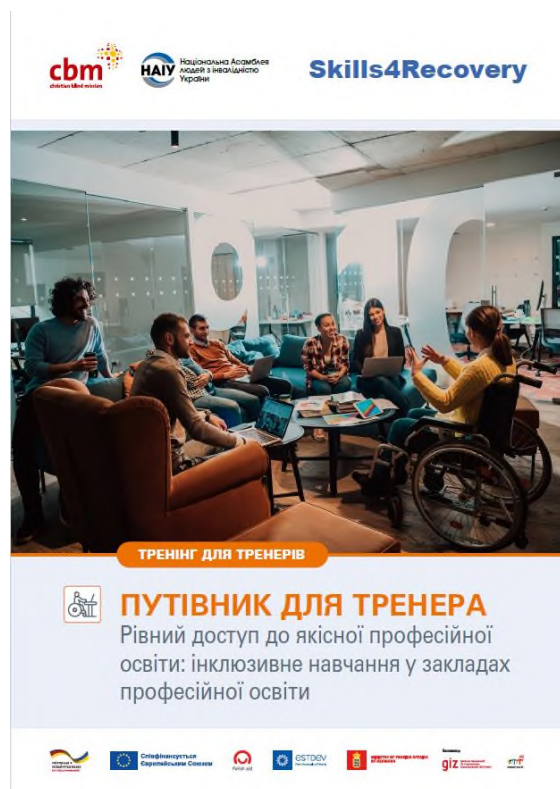

Путівник для тренера

Модуль 4 Роздатковий 4.1

Кейс "Андрій"

КЕЙС 2. Андрій: повернення до освіти після війни

(ветеран у професійній освіті через призму МКФ)

Загальна інформація

Андрій, 29 років.

Ветеран, після демобілізації вступив до закладу професійної освіти для здобуття **нової цивільної професії** (переорієнтація після військової служби).

Має **інвалідність III групи**, пов'язану з наслідками бойових дій, а також **прояви посттравматичного стресового розладу (ПТСР)**. Навчання для нього — не лише шлях до працевлаштування, а й **елемент відновлення цивільного життя**.

Андрій навчається за професією електрогазозварника, що передбачає роботу в шумному середовищі, високу концентрацію уваги та дотримання чітких правил безпеки.

Інвалідність III групи означає, що Андрій може навчатися і працювати, але потребує адаптацій і не завжди здатний витримувати стандартний темп і навантаження.

Інвалідність III групи означає, що людина має стійкі порушення здоров'я, які:

- не виключають навчання чи праці,
- але можуть обмежувати окремі види діяльності **або** потребувати адаптацій і підтримки.

Для осіб з інвалідністю III групи характерно, що:

- вони здатні до **самообслуговування та самостійного пересування**;
- можуть **навчатися і працювати**, але:
 - не завжди в повному обсязі,
 - не в будь-яких умовах,
 - не без урахування стану здоров'я;
- часто потребують:
 - гнучкого режиму,
 - зниженого навантаження,
 - періодів відновлення.

Важливо:

Інвалідність III групи не означає “легкі труднощі” і не означає “повну працездатність” —

вона означає **часткові обмеження функціонування**, які можуть по-різному проявлятися залежно від середовища.

Прояви ПТСР у Андрія (для освітнього контексту)

У Андрія спостерігаються **окремі прояви ПТСР**, зокрема:

- **підвищена тривожність** у нових або непередбачуваних ситуаціях;
- **труднощі з концентрацією уваги**, особливо в шумному середовищі або під час тривалих занять;
- **підвищена чутливість до гучних звуків і раптових подразників**, що може викликати різку емоційну реакцію;
- **швидка психоемоційна втомлюваність**, потреба в паузах;
- **періодичне уникання участі** у заняттях або групових обговореннях у разі перевантаження.

Водночас:

- ці прояви **не є постійними**;
- їх інтенсивність **змінюється залежно від умов і рівня підтримки**;
- за сприятливого середовища Андрій здатен **ефективно навчатись і взаємодіяти**.

◆ **Особливості функціонування (когнітивна та психоемоційна сфери)**

Увага та концентрація

- складно тривалий час утримувати увагу під час лекцій та монотонних пояснень;
- підвищена втомлюваність, особливо наприкінці дня або після лікувальних процедур.

Пам'ять та оброблення інформації

- важко запам'ятовує великий обсяг нової інформації за короткий час;
- потребує повторів і чіткої структури матеріалу;
- краще засвоює інформацію, якщо вона подана поетапно; є письмові або візуальні опори.

Психоемоційні реакції

- підвищена тривожність;

- можливі різкі реакції на гучні звуки, несподівані дотики;
- у стресових ситуаціях може різко припиняти участь у занятті; потребувати паузи або усамітнення.

Водночас:

- має високий рівень відповідальності;
 - звик працювати за чіткими інструкціями;
 - має досвід роботи в команді та прийняття рішень в умовах обмеженого часу.
-

◆ **Фізичне функціонування**

- періодичний біль та обмеження витривалості;
 - потребує: перерв та гнучкого розкладу;
 - не завжди може перебувати на заняттях повний навчальний день.
-

◆ **Освітній та професійний контекст**

- тривалий час не навчався в освітніх закладах;
 - має сформовані практичні навички з попереднього досвіду служби;
 - навчання поєднує з лікуванням та реабілітаційними заходами;
 - через це **часто пропускає заняття**, не завжди встигає за групою.
-

◆ **Соціальний контекст та підтримка**

- має статус ветерана;
 - перебуває під медичним наглядом;
 - користується окремими соціальними гарантіями;
 - родина підтримує рішення навчатись;
 - психологічну допомогу отримує **епізодично**, не пов'язану з навчальним процесом.
-

◆ Документи та рекомендації

Індивідуальна програма реабілітації (ІПР)

- сфокусована на:
 - медичній реабілітації;
 - психологічній підтримці;
 - соціальних виплатах;
 - **не містить положень щодо освітнього маршруту;**
 - не враховує специфіку навчання у ЗПО.
-

◆ Ситуація у ЗПО

У закладі освіти:

- відсутні налагоджені механізми взаємодії з:
 - медичними установами;
 - соціальними службами;
 - педагоги:
 - не завжди розуміють, які адаптації є допустимими;
 - побоюються «вийти за межі своєї компетенції»;
 - адміністрація не має чіткого алгоритму:
 - як поєднати навчання з лікуванням;
 - хто має координувати підтримку.
-

МКФ-ОРІЄНТОВАНИЙ АНАЛІЗ

Андрій

Аналіз цього кейсу потребує врахування взаємодії освітньої, медичної та соціальної систем підтримки. Участь здобувача у навчанні формується під впливом не лише функціонування, але й організації навчального навантаження, гнучкості середовища та міжвідомчої координації. Важливо оцінити, як ресурси досвіду та мотивації можуть компенсувати бар'єри та підтримати освітню участь.

■ Питання 1. Що у цьому кейсі є ключовим бар'єром для участі Андрія у професійному навчанні? Обґрунтуйте свій вибір прикладами з кейсу.

- ☐ особливості функціонування
 - ☐ організація освітнього процесу
 - ☐ умови навчального середовища
 - ☐ документи / процедурні обмеження
 - ☐ координація між системами
 - ☐ поєднання навчання з лікуванням/реабілітацією
 - ☐ інше (зазначити)
-

■ Питання 2. Які сильні сторони Андрія можуть стати ресурсом для його навчання?

- ☐ відповідальність та дисципліна
 - ☐ досвід роботи за чіткими інструкціями
 - ☐ командна взаємодія
 - ☐ практичні навички та життєвий досвід
 - ☐ мотивація до повернення до цивільного життя
 - ☐ соціальна підтримка (родина, статус ветерана)
 - ☐ інше (зазначити)
-

■ Питання 3. У яких аспектах освітнього середовища ці бар'єри та ресурси проявляються найбільш суттєво?

- ☐ під час занять або практики
- ☐ в організації навчального навантаження та розкладу
- ☐ у взаємодії між педагогами та фахівцями підтримки
- ☐ у взаємодії закладу освіти з медичними/соціальними службами
- ☐ у процедурах та документації
- ☐ у доступі до інформації

☐ у матеріальному середовищі

☐ інше (вказати)

 Питання 4. Яку ОДНУ зміну ви могли б запропонувати, щоб покращити ситуацію?

Чому саме ця зміна є пріоритетною?